

Kompleksan pacijent

- Kompleksan pacijent = pacijent koji trpi od stanja koja se međusobno pogoršavaju ("kompliciraju")
- Kompleksan ≠ težak
- Kompleksnost čine stanja koja se međusobno pogoršavaju ("kompliciraju")
- Kompleksni pacijenti čine oko 20% ukupnog broja pacijenata i 80% radnog vremena¹
- "Pacijenti na koje mislimo i nakon posla"
- Kompleksnost pacijenta čine faktori specifični za osobu, koji ometaju pružanje uobičajene skrbi te odlučivanje u vezi bilo kojeg pacijentovog stanja.
- Izvor: <http://www.annfammed.org/content/13/5/451.full.pdf+html>
- Kaos je često glavni problem

Tipologija kompleksnosti pacijenata obuhvaća četiri kategorije:

- **Medicinska kompleksnost**, uključujući diskordantna stanja², kroničnu bol, netoleranciju lijekova, neobjašnjene simptome i kognitivne probleme;
- **Socioekonomski faktori** kao što su nedostupnost lijekova, obiteljski stresori i niska razina zdravstvene prosvijećenosti;
- **Duševna bolest**, kao što su depresija koja rezultira slabom prilježnošću u uzimanju lijekova, ovisnost, ili anksioznost koja kliničku sliku čini nejasnom
- **Ponašanja i osobine** koji se mogu opisati kao zahtjevnost, sklonost prepiranju, te pretjerana zabrinutost

Izvor: <http://www.aafp.org/news/practice-professional-issues/20150918patientcomplexity.html>

---

¹ Though no formal numbers are available, a growing body of international and Canadian evidence suggests that there's a significant overlap between the PCHN population and the top 5% of health systems users in Ontario. This 5% accounts for over 65% of Ontario's combined hospital and nursing home costs, as well as 84% of combined acute care and home-care resources(5,6).

hchealthlink.ca/resources/PCHNWorkshopResourceGuide.pdf/at_download/file

²Klinička stanja su međusobno konkordantna ako im se ciljevi skrbi podudaraju, odnosno diskordantna ako im se ciljevi skrbi razlikuju

Tipologija kompleksnih pacijenata

Medicinska kompleksnost	Socioekonomski faktori koji pogoršavaju zdravstveno stanje	Duševna bolest koja pogoršava zdravstveno stanje	Pacijentova ponašanja i osobine
<ul style="list-style-type: none"> • Diskordantna stanja • Kronična bol • Netolerancija lijekova • Neobjašnjeni simptomi • Kognitivni problemi	<ul style="list-style-type: none"> • Nemogućnost da se nabave lijekovi ili omogući transport • Obiteljski stresori • Niska razina zdravstvene prosvijećenosti	<ul style="list-style-type: none"> • Depresija koja rezultira slabom prilježnošću u uzimanju lijekova • Ovisnost • Anksioznost koja kliničku sliku čini nejasnom	<ul style="list-style-type: none"> • Zahtjevnost (zahtijeva pretrage, lijekove) • Sklonost prepiranju (s liječnicima ili drugim radnicima) • Pretjerana zabrinutost (u vezi simptoma)

Procedura postupanja s kompleksnim pacijentom

- Prepoznajte kompleksnog pacijenta
- Definirajte njegovu kategoriju
- Definirajte njegov učinak na vas koji mu pružate skrb
- Sagledajte pacijentovu perspektivu (gledajte njegovim očima)
- Definirajte ciljeve skrbi zajedno s pacijentom
- Sagledajte resurse koji vam mogu pomoći
- Povežite se s resursima pomoći u zajednici (patronaža, volonteri, općinski programi pomoći itd.)
- Formirajte tim

Izvor: <http://www.stfm.org/FamilyMedicine/Vol48Issue1/Osborn35>

Stratifikacija pacijenata prema vrsti kompleksnosti, s nekoliko primjera

- **S dominantno socioekonomskim problemima**
Obitelj ne postoji ili nema dovoljno kapaciteta za skrb (beskućnici, bezdomnici, obitelj odbija sudjelovati u skrbi, još jedan teški pacijent u obitelji); drugi obiteljski stresori
Nemaju financijskih sredstava za potrebne lijekove i materijale
Niska razina zdravstvene prosvijećenosti
- **S problemom nedostupnosti skrbi**
Pacijenti na otocima, udaljenim ruralnim i prometno izoliranim područjima
- **S mentalnom bolešću u komorbiditetu**
Depresija koja rezultira slabom prilježnošću u uzimanju lijekova
Ovisnost o tvarima
Anksioznost koja kliničku sliku čini nejasnom
- **Sa psihološkim problemima**
Ponašanja i osobine koji se mogu opisati kao zahtjevnost, sklonost prepiranju, te pretjerana zabrinutost
Mladi pacijenti (i profesionalci, a ne samo obitelj, mnogo se teže nose s bolešću mladih nego starijih)
- **Medicinski kompleksni pacijenti** (diskordantna stanja³, netolerancija lijekova, neobjašnjeni simptomi; kognitivni problemi)

---

³ Konkordantna stanja predstavljaju dijelove istog ukupnog profila patofiziološkog rizika i vjerojatnije će biti u fokusu istog plana rješavanja bolesti. Primjer su dijabetes i hipertenzija. Suprotno tome, diskordantna stanja nisu međusobno direktno povezana ni u patogenezi, niti u liječenju, i ne dijele osnovni faktor predispozicije (40). Primjer su dijabetes i sindrom iritabilnog crijeva. *Izvor: Redelmeier DA, Tan SH, Booth GL: The treatment of unrelated disorders in patients with chronic medical diseases. N Engl J Med 338: 1516–1520, 1998.*